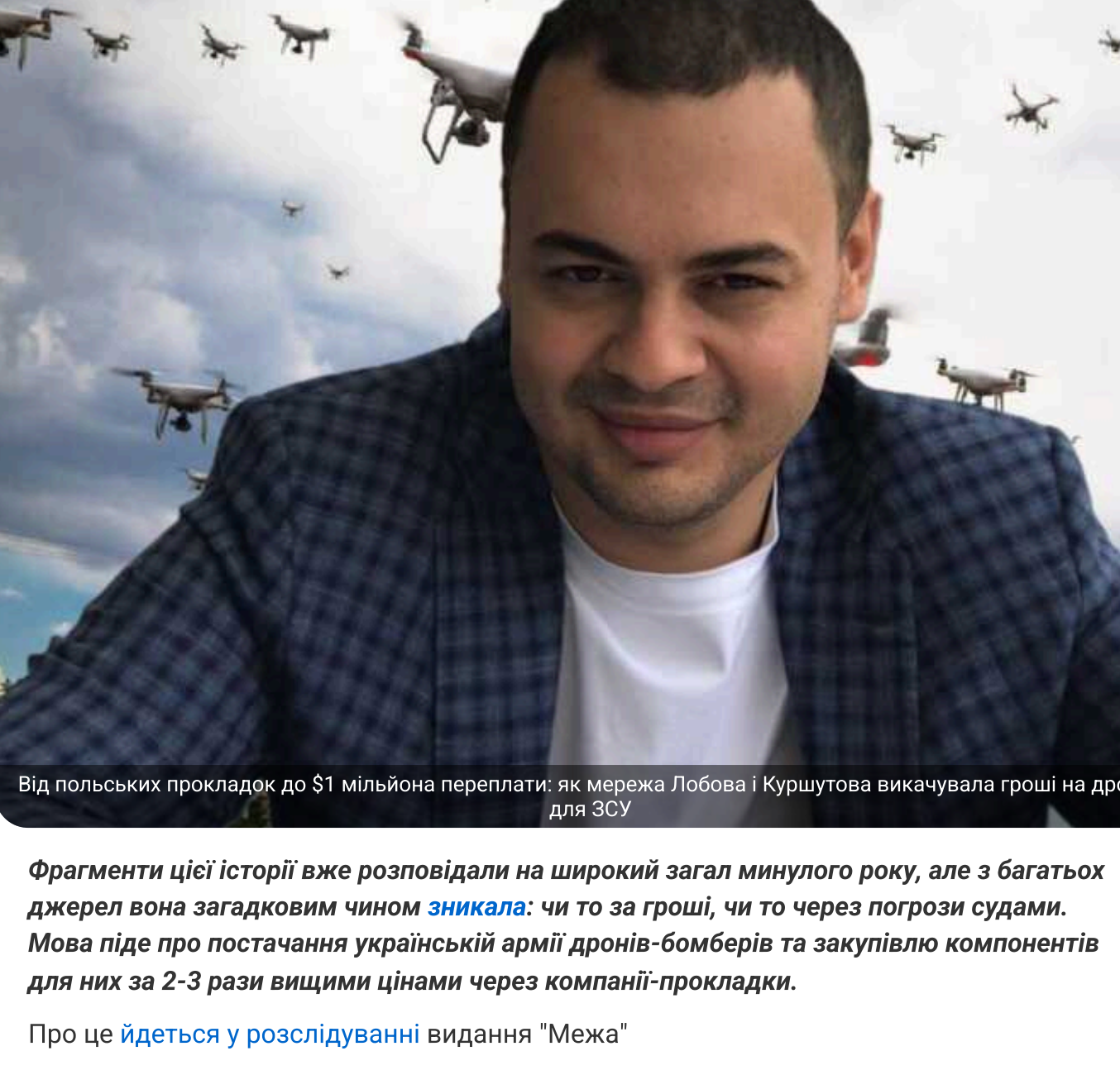

Від польських прокладок до \$1 мільйона переплати: як мережа Лобова і Куршута викачувала гроші на дронах для ЗСУ

18 червня 2020 р., 22:12 717 0

Від польських прокладок до \$1 мільйона переплати: як мережа Лобова і Куршута викачувала гроші на дронах для ЗСУ

Фрагменти цієї історії вже розповідали на збройній загал минулого року, але з багатьох джерел вона загладковим чином зникла: чи то за гроші, чи то через погрози судами. Мова йде про поставання українській армії дронів-бомберів та закупівлю компонентів для них за 2-3 рази вищими цінами через жовтій-прокладок.

Про це йдеться у розслідуванні видання "Міска".

Бюкете вона сплинула під час медійного конфлікту навколо чинного міністра оборони Миколая Фігуряка, який задов в розслідуванні поєднанню в сервісній анонімній телеграм-каналі. Один з радників міністерства Сергій Стерненко опублікував лист у якому звинуватив у медійних атаках раніше підсанкційного бізнесмена Серва Куршута.

Стерненко також звинуватив Куршута в причетності до поставання дронів Міноборони за завдан відправленою справою в Бюро економічної безпеки (БЕБ) Ісццо компанії, які можуть бути з ними пов'язаними.

"Оборонка" дістала більше даних про цю справу і намагалась розшукати цю історію. Розповідаємо, як працюють схеми із завищенням ціни для безпілотної техніки, що це за дрони та хто за ними стоїть.

Читайте по темі: Гучний підсумок ЗСУ завдали удару по порту Маріуполя, де розміщувалися окупанти

Схеми із завищенням ціни від необхідності до мардерства
Корупційна схема із завищенням ціни на компоненти є достатньо простою та поширеною. Як вона працює?

Для початку пояснимо, як формується ціна техніки за деревинним контрактом. Фактично це вартість її компонентів + вартість роботи за збірки + певний відсоток прибутку для компанії.

Деякі виробники зброї почали зловживати цією формулою, користуючись неспроможністю (або небажанням) закупівельника якісно перевірити їхні ланцюги постачання. Оборонні компанії створювали підконтрольні фірми-прокладки в сусідніх країнах, купували на них компоненти за однією ціною, а потім перепродавали своїм же компаніям в Україні за значно вищою. Це збільшувало кінцеву вартість дрона для держави, а "навар" з фірми прокладок просто виводили через офшорні рахунки.

Цікаво, що до 2023 року ця схема навіть вважалась "морально легітимною". Довгий час нормативні документи дозволяли виробникам безпілотної техніки закладати прибутованість у сумі не більше 5% на кожному державному контракті. Ціх 5% не вистачало на розвиток виробництва та розробку нових продуктів, тому доводилось "хитрити" з цінами на компоненти.

"Ми були змушені користуватись схемою із компонентами, щоб просто зберегти галузь безпілотної в Україні", – розповідав раніше "Оборонка" один з великих виробників БПЛА на умовах анонімності.

Але у 2023 році виробникам дронів дозволили мати офіційний прибуток у 25%, а самі особи контактували з журналістами в декілька разів. Тож використання схеми із завищенням ціни на компоненти в поточних умовах вважати банальним мардерством.

Уже під час повномасштабної війни подібні історії продовжили спливати. Найбільш показовий випадок – НАБУ розслідувало можливе завищення ціни гітлями українськими виробниками дрона.

Доктрина завищення ціни на компоненти юридично дуже складно, адже ринок зброї дуже закритий та демаркований. Ціна однієї з того ж товару може відрізнятися у разі, залежно від часу, політи, логістики, політичних обмежень, обсягів поставок, не кажучи вже про непередвіди відмінності у самих компонентах. Знайти коректну базу для порівняння – завжди виклик для слідчого.

З усім тим БЕБ змогли провести таке розслідування й зібрати докази щодо одного з українських виробників безпілотної.

Читайте по темі: У справі директора СКП «Об'єднане» Кваса суд надав дозвіл на перевірку банківських операцій на суму 25 мільйонів гривень

Як БЕБ викривав завищення ціни на комплектуючі
Розслідування БЕБ, про яке ми знаємо з публічного судового реєстру, початково стосувалося дрона Магура UA (не плутати з безпілотною катером Магура). Це безпілотної класу "бомбер", які військово використовують для логістики та завдання ударів по позиціях противника. Але потім у судових ухвалах почали фігурувати ще дві моделі "бомберів" – Kolyada K4 та "Арес А1".

Всі три безпілотної працюють на Brave Market за приблизно однаковою ціною. У Brave "Оборонка" уточнили, що в представствених позиціях мова йде про вартість саме за один БПЛА, а не комплекс з кількох одиниць. Одряду варто зазначити, що ціна виробу з подібними технічними характеристиками є однією з найвищих на ринку.

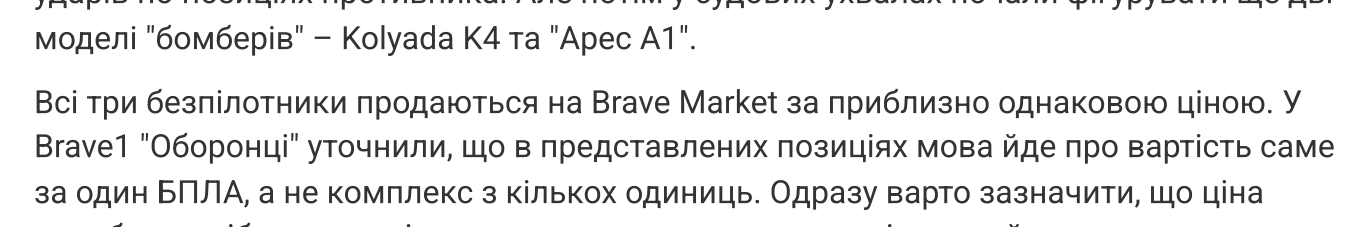
БЕБ	Колос	Арес А1	Колос
БЕБ	Колос	Арес А1	Колос

Дрон-бомбер фігурант розслідування на Brave Market

Розслідування БЕБ почалося з апарату Магура UA. Слідчі встановили, що компанія-виробник ТОВ "Евро Таннелс" у 2023-2024 роках купувала китайські мотори Hobbywing X8 для своїх дронів за ціною \$267-370 за одиницю. БЕБ вказує на можливе завищення ціни утричі, порівнявши ціни на аналогічні мотори в імпортерів різних інших українських поставальників.

Якщо подивитись на відкриті джерела, то дізнаємося, що у \$267-370 за ці мотори дійсно є суттєво вищим, ніж пропонує офіційний дистрибутор у Франції – наприкінці минулого року такий же двигун із пропелерами коштував \$165. А якщо говорити про оптові закупівлі, то виходить ще дешевше. Як розповів "Оборонка" анонімно один з виробників "бомберів", подібні двигуни на оптових закупівлях можна купити в Китаю за \$130-140, виключаючи витрати на логістику. А якщо врахувати, що закупівлі відбувались у 2023-2024 роках, коли ціни були нижчими, то різниця може бути ще більшою.

"Оборонка" змогла дістати закупівельні документи компанії, які фігурують у матеріалах справи. Погодь, що апарат – ілюмінативний акумуляторний продукт, але мотори Hobbywing X8, зарисані в таблицях у разній спосіб. Десь мова про комплект з 4-х двигунів, але переважно – пошучо чому взагалі не вказується комплектції. Такий хаос у бухгалтерії укладено аналіта та залишає простір для маніпуляцій щодо комплектів та версій однієї з того ж виробу.

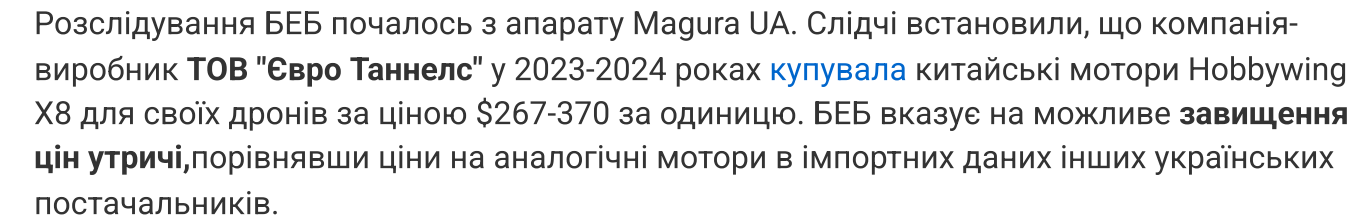
Мотор Hobbywing X8

Також БЕБ помітили аналогічне завищення ціни на польських контролерах SUBERPILOT HEX (HX4-0622) (HX4-06213). Їх імпортували за ціною \$295-588. На думку слідчих, це вдвічі вище за ринкову ціну, за якою аналогічні компоненти імпортували інші українські компанії.

Таким чином, на думку БЕБ, ціни лише на цих двох компонентах лише у згаданий період часу лише в сервісній прокладці завищені на близько \$1 млн. Але насправді підстав компаній-поставальників було більше, на що вказують матеріали слідства, які має "Оборонка".

На штучно завищену ціну вказують і ланцюги поставок. За судовими даними, компоненти до ТОВ "Евро Таннелс" відправляла польська фірма DEEP MATTER Z.O.O. Якщо подивитись у відкритих реєстрах, ця компанія була створена у 2022 році двома людьми з прізвищами Козаків.

Офіційний сайт компанії зараз неактивний. Але у веб-архів можна побачити, що він не має активної функціональності, а на головній сторінці вказано, що він займається чим завгодно – від розробки маркетингових стратегій до виробництва акумуляторів для електросамочатів.

Скріншот з сайту компанії-прокладки

Немає жодних сумнівів у тому, що ця компанія заточена саме під імпортер комплектуючих для виробництва "бомберів". Дохід компанії за 2022 рік становив \$25 тис., за 2023-й – \$18 млн, за 2024-й – \$10,6 млн. Таке феноменально швидкий зростання доходу чітко збігається з отриманням ТОВ "Евро Таннелс" державних контрактів від Державної служби спеціального зв'язку (ДССЗВ) та Агенції оборонних закупівель (АОЗ). Якщо точніше – з судових документів випливає, що державні контракти компанія почала отримувати з жовтня 2023 року.

Поширилось питання, що пов'язує дрона Магура UA з іншими двома згаданими безпілотної – "Арес А1" та "Колоса 4К".

Наприклад, в баїлімент Geniis серед ключових "партнерів" прокладки DEEP MATTER Z.O.O описує урядовою закладною ТОВ "Арес" значиться ТОВ "Арес". Тобто через одну польську фірму-прокладку могли постачати компоненти одночасно для бомберів Магура UA і для бомберів "Арес А1".

Related companies to Deep Matter Sp. z o.o. in Poland			
MAQURA UA	DEEP MATTER ZOO	ARCS A1	KOLYADA K4

Скріншот з імпорту Geniis

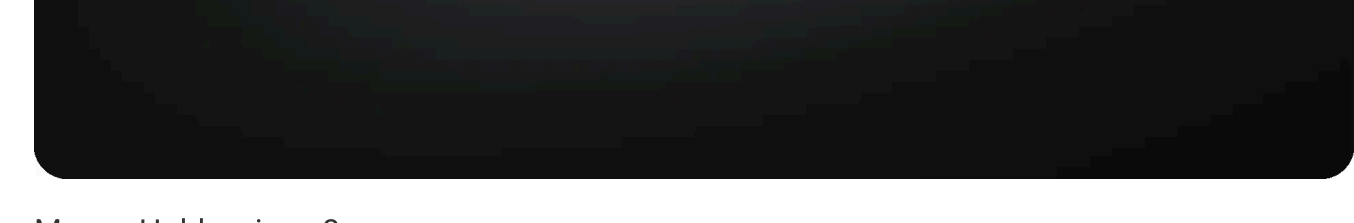
По друге, ключові особи, що керують трьома дронами компаніями, час від часу перетинаються між собою в інших хорошах. Наприклад, директор ТОВ "Евро Таннелс" Загальний фігурував в одній компанії із керівником ТОВ "Колоса Ка" Андрійченко серед засновників ТОВ "Европроєкт-2017". А керівник ТОВ "Арес" Пугач фігурував у ТОВ "Форест Україна" поряд з Андрійченко, який є керівником "Колоса Ка".

По-третє, як відомо з ухвал суду, в ході обшуків у "фактичного власника" ТОВ "Евро Таннелс" слідчі знайшли внутрішні документи одразу на всі три згадані безпілотної: Магура UA, Kolyada 4K та "Арес А1". Цікаво, що адвокати "Евро Таннелс" одразу подали скаргу на вилучення документації на інші БПЛА, ніби намагаючись "локалізувати пожежу" лише навколо одного продукту. На тійно думку, документація на Kolyada 4K та "Арес А1" не стосується справи, тож була вилучена при обшуках незаконно.

Як стало відомо "Оборонка" у власник дрона, співці БЕБ знайшли й інші докази, які можуть вказувати на керівну роль фактичного власника "Евро Таннелс" у виробництві бомберів Магура UA, Kolyada 4K та "Арес А1".

"Оборонка" відправила запити ТОВ "Арес" та ТОВ "Евро Таннелс" і опублікує відповіді, якщо їм отримає. Офіційного сайту ТОВ "Колоса Ка" знайти не вдалось.

Формулювання "фактичний власник" у документах якогто не просто так. Рч у тм, що номінальний бенефіціар ТОВ "Евро Таннелс" – БЕБ з питань звітності задекларував гроші. Однак, на думку слідства, яка сформована низкою відповідних доказів, фактичне управління здійснювала інша людина. За даними джерел "Оборонки", мова йде про Гліба Лобова.

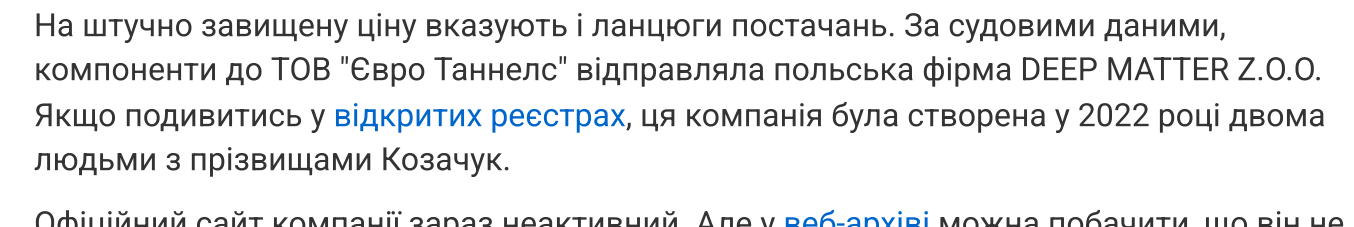

Гліб Лобов

Про Лобова в відкритих джерелах відомо небагато. На момент "публіки" він фігурував як співробітник у структурі Київської регіональної поліції. Далі – як керівник територіального відділення Асоціації платників податків та як засновник різних фирм. Серед компаній, до яких у різні роки був долучений Лобов, є торговельні, аграрні, будівельні, технологічні, транспортні та навіть благодійний фонд. Це уже характеризує його як дуже різноманітного бізнес-мережа.

Від часті Лобова у різних юридичних справах і впливовий теорія про зв'язок з українським бізнесменом Сервом Куршутим, осявцями Сергієм Стерненком. Лобов значиться засновником ТОВ "Тусана" разом із Катериною Любчик. Остання є дружиною Куршута, про що вона сама розповідає у своєму Instagram.

Примітно також є фотографія з відкритих джерел, на якій зображені люди, схожі на Лобова та Куршута, що може вказувати на їхній зв'язок.

Люди, схожі на Серва Куршута (крайній зліва) та Гліба Лобова (поряд із ним)

Фото з відкритих джерел

Серв Куршута в 2021 році перебував у санкційних списках РФНО нібито як контрабандист. Але саме у 2024 році санкції проти нього не продовжили, як і проти інших інших "контрабандистів". Причина зняття санкцій досі залишається загадкою. Цікаво, що Куршута також товаришує з Романом Кавцем, який зарозслідуванням журналістів "Інформбюро" є власником "теплої" фірми "Джосер". Цей казав уже неодноразово займався відвертою "чорнушою" щодо інших великих виробників безпілотної – "Генерал Черешня" та "Yuryu Industries", що має ознаки медійної кампанії проти конкурентів у розпал сезону контрактів.

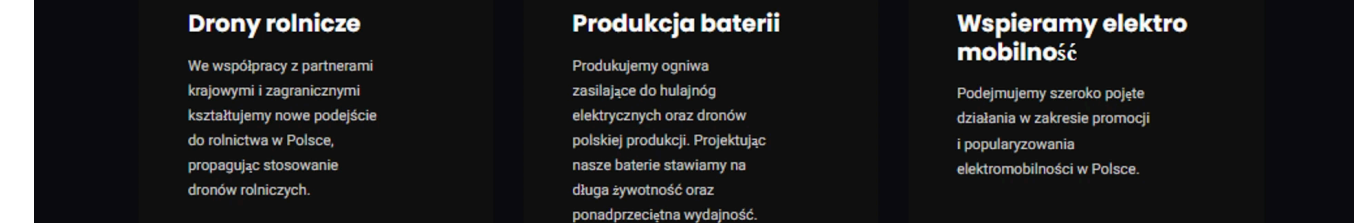
Останню можливу причетність Куршута до згаданої мережі виробництва "бомберів" може вказувати лише слідство, спираючись на власні оперативні дані.

З моменту публікації даних про обшук уже пройшло 10 місяців, а про жодні підозри БЕБ досі невідомо. "Оборонка" вернувшись до БЕБ з питанням про вилучення підозри та можливу роль Куршута в справі. В Бюро відмовились розголосити деталі та зазначили, що наразі справа перебуває на етапі досудового розслідування.

Бізнес усіх трьох згаданих компаній зараз процвітає. Доходи ТОВ "Колос" у 2024 році склали \$1,2 млн, а у 2025 – уже \$5,3 млн. Виторг ТОВ "Евро Таннелс" у 2024 році склав 13,7 млн дол. Доходи ТОВ "Арес" у 2025 році склали \$5,88 млн.

Як розповів "Оборонка" в Агенції оборонних закупівель, усі три компанії й станом на 2026 рік залишаються контрагентами Міноборони та виконують свої зобов'язання відповідно до умов контрактів.

Що відомо про самі дрони? Дрон Магура UA фігурував у сюжеті Радо Свобода у форматі "Лобов" у липні 2024 ОМБР. Kolyada 4K помічена на короткому відео 117 ОБМБР. А "Арес А1" засвітився на місських закупівлях – у Вінниці та Одесі.

Дрон Магура UA з сюжету Радо Свобода

Тож безпілотної існують. Відомо чи неможливо, відомо чи ні, але на умовах анонімності зв'язав, що у 2024 році їм надіслали дрона Kolyada 4K за поставаннями по двох нових контрактах. Вони нібито виявились непридатними до сучасних умов польов бою, бо мали уже застарілі компоненти.

Куди дивляться закупівельники?
У судових документах вказано, що закупівля ставалась "за попередньою змовою зі службовими особами ДССЗВ та АОЗ", що натискає на активну участь чиновників у корупційній схемі.

Насправді ж ситуація складніша. На момент лютого 2024 року Агенція оборонних закупівель лише починала працювати. Крім того, в сервісній прокладці вказували виключно за вказівкою Генерального штабу та Міноборони, які оформлювали та наділяли її в тих чи інших моделях безпілотної, конкретно вказуючи виробників та потрібну техніку.

"Ми просто отримували документ, у якому написано який дрон, в якій кількості та за якою ціною купувати. Нашою задачею тоді було юридично провести контракт, зробити комплекс, обговорити перелік деталей, перевірити повноту оформлення документів та повідомити про можливий російський слід."

Теоретично ми могли проводити переговори про ціни, але всі постачальники знали, що ми не маємо мандату на виконання зняття ціни, навіть якщо бачили проблеми у ланцюгах поставання. Тому що якщо виробник відмовиться знижувати ціну на дрон, то ми не зможемо його купити. А якщо ми не купимо – то це кримінальна відповідальність для нас. Бі Генштаб та Міноборони замовили саме ці дрони, і військові не можуть залишитись без них, – сказала у коментарі "Оборонка" тодішня керівниця АОЗ Марина Безрукова.

Тобто АОЗ на той момент не володіла повноваженнями на самостійно закупівлю ринку, щодо закупівлі товарів. Тож якщо б шукати кореня, звідси взагалі вийшла б питання, чому на закупівлю саме цих дронів та виробників пошуку головних офісів. У відповідь на питання, чи є Гліб Лобов фактичним керівником, в "Арес" відповіли, що "Лобов не є працівником компанії".

Уже після публікації матеріалу ТОВ "Арес" відповіли на запит "Оборонки". Керівниця компанії вказує на Лобова як на колишнього партнера, який вивів з України право на зарплату, який вивіз 8000 доларів за сприяння у працевлаштуванні.

Угода зарплата заархівана на відкритому казначействі для військовослужбовців

Безпильні лінійні обурювали з польськими капавами: на Волинці суд признав керівників підприємства штраф у розмірі 2,1 мільйона гривень

Федоров українською в Північному Мінську

Результати українських електорату

Судом перевірено зв'язок між електорату сигарет без акцизних марок

Інструмент впливу Офісу Кравченка: який чиним підраздді Аліна Худіца входить до Білого ЦіК

На Львівщині жіночки виступає перед судом через збуги іграшок для електорату сигарет без акцизних марок

Завдання удару безпілотної технікою: установка Московського надувального заводу, підконтрольний Reuters

БЕБ конфіскувала більш як 85 тисяч літрів пального та зупинила діяльність 9 автозаводів станцій на Дніпропетровщині

За три тижні витратившись понад 7 мільйонів у Києві Різз заповнив оповіщення дитячих майданчиків у безлюдних містах і селі

Одеса на 10 мільярдів через порти Одещина: БЕБ веде розслідування щодо машини одесита Лосова з висловками зерла

Схему з брандуванням у порт з італійськими військами: Львівський суд закликав правозахисницю, який вимагав 8000 доларів за сприяння у працевлаштуванні

Результати українських електорату

Угода зарплата заархівана на відкритому казначействі для військовослужбовців

Безпильні лінійні обурювали з польськими капавами: на Волинці суд признав керівників підприємства штраф у розмірі 2,1 мільйона гривень

Федоров українською в Північному Мінську

Результати українських електорату

Судом перевірено зв'язок між електорату сигарет без акцизних марок

Інструмент впливу Офісу Кравченка: який чиним підраздді Аліна Худіца входить до Білого ЦіК

На Львівщині жіночки виступає перед судом через збуги іграшок для електорату сигарет без акцизних марок

Завдання удару безпілотної технікою: установка Московського надувального заводу, підконтрольний Reuters

БЕБ конфіскувала більш як 85 тисяч літрів пального та зупинила діяльність 9 автозаводів станцій на Дніпропетровщині

За три тижні витратившись понад 7 мільйонів у Києві Різз заповнив оповіщення дитячих майданчиків у безлюдних містах і селі

Одеса на 10 мільярдів через порти Одещина: БЕБ веде розслідування щодо машини одесита Лосова з висловками зерла

Схему з брандуванням у порт з італійськими військами: Львівський суд закликав правозахисницю, який вимагав 8000 доларів за сприяння у працевлаштуванні

Результати українських електорату

Угода зарплата заархівана на відкритому казначействі для військовослужбовців

Безпильні лінійні обурювали з польськими капавами: на Волинці суд признав керівників підприємства штраф у розмірі 2,1 мільйона гривень

Федоров українською в Північному Мінську

Результати українських електорату

Судом перевірено зв'язок між електорату сигарет без акцизних марок

Інструмент впливу Офісу Кравченка: який чиним підраздді Аліна Худіца входить до Білого ЦіК

На Львівщині жіночки виступає перед судом через збуги іграшок для електорату сигарет без акцизних марок

Завдання удару безпілотної технікою: установка Московського надувального заводу, підконтрольний Reuters

БЕБ конфіскувала більш як 85 тисяч літрів пального та зупинила діяльність 9 автозаводів станцій на Дніпропетровщині

За три тижні витратившись понад 7 мільйонів у Києві Різз заповнив оповіщення дитячих майданчиків у безлюдних містах і селі

Одеса на 10 мільярдів через порти Одещина: БЕБ веде розслідування щодо машини одесита Лосова з висловками зерла

Схему з брандуванням у порт з італійськими військами: Львівський суд закликав правозахисницю, який вимагав 8000 доларів за сприяння у працевлаштуванні

Результати українських електорату

Угода зарплата заархівана на відкритому казначействі для військовослужбовців

Безпильні лінійні обурювали з польськими капавами: на Волинці суд признав керівників підприємства штраф у розмірі 2,1 мільйона гривень

Федоров українською в Північному Мінську

Результати українських електорату

Судом перевірено зв'язок між електорату сигарет без акцизних марок

Інструмент впливу Офісу Кравченка: який чиним підраздді Аліна Худіца входить до Білого ЦіК

На Львівщині жіночки виступає перед судом через збуги іграшок для електорату сигарет без акцизних марок

Завдання удару безпілотної технікою: установка Московського надувального заводу, підконтрольний Reuters

БЕБ конфіскувала більш як 85 тисяч літрів пального та зупинила діяльність 9 автозаводів станцій на Дніпропетровщині

За три тижні витратившись понад 7 мільйонів у Києві Різз заповнив оповіщення дитячих майданчиків у безлюдних містах і селі

Одеса на 10 мільярдів через порти Одещина: БЕБ веде розслідування щодо машини одесита Лосова з висловками зерла

Схему з брандуванням у порт з італійськими військами: Львівський суд закликав правозахисницю, який вимагав 8000 доларів за сприяння у працевлаштуванні

Результати українських електорату

Угода зарплата заархівана на відкритому казначействі для військовослужбовців

Безпильні лінійні обурювали з польськими капавами: на Волинці суд признав керівників підприємства штраф у розмірі 2,1 мільйона гривень

Федоров українською в Північному Мінську

Результати українських електорату

Судом перевірено зв'язок між електорату сигарет без акцизних марок

Інструмент впливу Офісу Кравченка: який чиним підраздді Аліна Худіца входить до Білого ЦіК

На Львівщині жіночки виступає перед судом через збуги іграшок для електорату сигарет без акцизних марок

Завдання удару безпілотної технікою: установка Московського надувального заводу, підконтрольний Reuters

БЕБ конфіскувала більш як 85 тисяч літрів пального та зупинила діяльність 9 автозаводів станцій на Дніпропетровщині

За три тижні витратившись понад 7 мільйонів у Києві Різз заповнив оповіщення дитячих майданчиків у безлюдних містах і селі

Одеса на 10 мільярдів через порти Одещина: БЕБ веде розслідування щодо машини одесита Лосова з висловками зерла

Схему з брандуванням у порт з італійськими військами: Львівський суд закликав правозахисницю, який вимагав 8000 доларів за сприяння у працевлаштуванні

Результати українських електорату

Угода зарплата заархівана на відкритому казначействі для військовослужбовців

Безпильні лінійні обурювали з польськими капавами: на Волинці суд признав керівників підприємства штраф у розмірі 2,1 мільйона гривень

Федоров українською в Північному Мінську

Результати українських електорату

Судом перевірено зв'язок